

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuijk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

BLIJKBAAR zijn de mazen van het net der wet voor de kwakzalverij zó wijd, dat deze profiteurs van anderen leed en angst er nog altijd wel tussendoor kunnen glijpen. Trouwens, het kabinet-De Quay heeft zich om dit de laatste tijd zo snel groeiende probleem nooit erg druk gemaakt, terwijl in het parlement (Tilanus!) de kwakzalvers nog altijd wel op goedgelovige en zelfs bijgelovige sympathiseurs kunnen rekenen. Neen, wat dat betreft ziet het er voor onze volksgezondheid somber uit, ook, omdat hier en daar de zittende magistratuur, vooral in de provincie, ten aanzien van kwakzalvers een deemoedige verdraagzaamheid ten toon spreidt, die zij bv. aan de veel ongevaarlijker fietsendief nimmer zou spenderen.

De laatste tijd is een Gronings kwakzalverspostbedrijf weer bijzonder actief met het uitzetten van drukwerk, dat ritselt van de platste onjuistheden en de baarlijkste onzin. Welke apotheker zou bv. durven beweren: „Geneesmiddelen, waarvan wij geen afdoende resultaten kunnen verwachten, worden door ons niet geleverd”.....?

Natuurlijk beloven ook deze kwakzalvers weer gouden bergen. Inzake een asthmamiddel, ook voor zware benauwdheden: „De aanvallen blijven uit en u kunt weer normaal werken.” Voor f 4,75, zonder onderzoek, hoor! Voor dezelfde prijs genezing (!) voor uw asthmatische bronchitis; kort en goed: „De luchtpijpontstekingen genezen.” Aambeien: „Iedere lijder aan deze ziekte, onverschillig in welke vorm (III), is volkomen genezen met.....” (volgt weer een kwakzalversmiddelje à f 6,75, want rekenen kunnen de heren bèst.....)

En zo dazen wij maar dóór. „Hartzwakte, storingen in de bloedsomloop” (wie stelt de moeilijke diagnose?): „Het afdoende en onschadelijke middel is.....” (f 5,75). „Pijnlijk, moeilijk en vaak urineren” („z.g. pijn op het water” tekent de kwak hierbij aan, verzwijgende, dat deze symptomen kunnen wijzen op een zéér ernstig lijden, dat indien niet schielijk wordt ingegrepen de dood ten gevolge kan hebben). „Te hoge bloeddruk” („..... snel verlost van alle symptomen.....”) — het is één en al schandelijk geleuter.

Henri Knap: DE KNOEIERS

Neem het verhaal over galstenen: „De stenen worden vergruisd en afgedreven en vorming van nieuwe stenen wordt voorkomen,” een oud bakerpraatje! Alsof nog één chirurg zijn patiënt aan een moeilijke en uiteraard altijd riskante (elke operatie brengt nu eenmaal enig risico met zich mee) ingreep zou onderwerpen, als die Groningse kwakzalver-per-post de lijder er met wat kruiden voor f 5,75 af zou kunnen helpen.....

„Bloeddiarrhee..... wordt afdoende bestreden door.....” Dit is op de rand van doodslag! Dit verschijnsel toch maakt het terstond raadplegen van de arts zèèr dringend nodig. Maar als de kwak zijn f 5,75 (blijkbaar een geliefkoosde prijs) maar beurt, mag u rustig grafwaarts gaan door wat uw bloeddiarrhee veroorzaakte.

„Nierziekte” — er zijn ontelbare nierziekten, maar de postkwak geneest ze niet alleen, hij voorkomt ze zelfs...!

Het griezelige is, dat er een duidelijke tendens bestaat zulke parasieten, of zij zich nu aandienen als kruidenslijters dan wel als handopleggers en -bestrijkers (met de dure naam „paranormale genezers”), een vrijere hand te laten dan vroeger. In de negentiende eeuw was ons Nederland tal

van andere landen vèr vooruit door de kwakzalvers het bederven van de volksgezondheid wettelijk vrijwel onmogelijk te maken. Thans groeit de aandrang om de wet te veranderen en deze gezondheidsbedervers op ons volk los te laten. Men heeft het dan in dit verband over „zekere waarborgen”. Alsof men een kwaad door waarborgen van welke aard ook van aard zou kunnen doen veranderen! Een kwaad blijft een kwaad!

Onze volksvertegenwoordiging zij op haar hoede en geve géén gehoor aan het gelispel van de bijgelovigen en domoren onder haar (zeker, er zijn, helaas, ook oliedomme parlementsleden) om zulke levensgevaarlijke lieden als die Groningse drukwerkverspreiders nog méér vat te geven op de goedgelovige kleine man en vrouw!

Wie met zulke kruidenknoeiërs in zee gaat, speelt met zijn leven. Wie zijn echtgenoot of echtgenote of kinderen of ouders naar de kwakzalver stuurt, of zelf met kruiden gaat „dokteren” mag wèl bedenken, dat hij of zij verantwoordelijk is voor het ongeluk, dat kan gebeuren. En dat héél vaak gebeurt.....

(Overgenomen uit „Het Parool”)

ALGEMENE LEDENVERGADERING van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, te houden op Zaterdag 30 November a.s. om 15 uur in het American Hotel te Amsterdam.

AGENDA:

1. Opening.
2. Notulen van de Algemene Vergadering van 20 April 1963.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Begroting 1964.
5. Verkiezing bestuursleden.
Aan de beurt van aftreden zijn Mevrouw A. Burbach-van der Woord en de Heer E. Mijnarends, beiden herkiesbaar.
Het bestuur adviseert beide aftredende leden te herkieszen.
6. Bespreking van middelen, die het nastreven van het doel van de Vereniging kunnen bevorderen.
7. Rondvraag.
8. Sluiting.

Arts werkt samen met kwakzalver

DE 66-JARIGE W. K. TE BAARN, die reeds veertig jaren onbevoegd de geneeskunde uitoefent, stond half september voor de zoveelste maal voor de Utrechtse rechtbank terecht. Ter zitting bleek onder meer, dat K. patiënten geneesmiddelen had voorgeschreven zonder hen lichamelijk te hebben onderzocht.

Als getuige à décharge trad de Baarnse arts Rama Polderman op, een der zeldzame medici in Nederland die met kwakzalvers samenwerken. Verdachte had verklaard in Heidelberg zes jaren medische colleges te hebben gevolgd zonder enig diploma te halen. Na nog anderhalf jaar in Königsbergen in Oost-Duitsland had hij, naar zijn zeggen, daar een diploma voor homeopathie gekregen. Dit diploma werd in de rechtzaal niet getoond. De president van de rechtbank vroeg getuige Polderman, of hij diploma's of papier had gezien waaruit verdachtes bevoegdheid in Duitsland zou blijken. „Nee”, zei dokter Polderman, „maar ik geloof erin, omdat ik in de persoon van verdachte geloof.”

Soms wel, meestal niet

DE ZAAK-K. verliep zoals alle kwakzalversprocessen, maar leverde bovendien een curieus aspect op. In zijn getuigenis zei de arts Polderman, dat kwakzalver K. „soms” patiënten naar hem doorstuurt, dat hij geconstateerd had dat K.'s diagnoses uiterst scherp waren en dat dit „in vele gevallen” werd gesteund door röntgenonderzoek dat buiten de arts en de kwakzalver om werd verricht.

Onzes inziens toonde dokter Polderman met deze verklaring ongewild juist het grote gevaar aan, dat aan het optreden van kwakzalver K. is verbonden. In vele gevallen, aldus de arts Polderman, werd K.'s diagnose bevestigd door röntgenonderzoek. In die vele gevallen had K.'s subjectieve diagnose dus achterwege kunnen blijven, omdat het objectieve röntgenonderzoek tot gelijke slotsom kwam. Maar in andere gevallen? Dat zijn dus de gevallen, waarin K.'s diagnose door het röntgenonderzoek niet bevestigd, maar gelogenstraft werd. De conclusie is duidelijk: in die andere gevallen was K.'s diagnose fout.

De slachtoffer

ER IS NOG EEN PUNT dat bezorgdheid wekt. Het bovenstaande betrof klanten van de kwakzalver, die aan röntgenonderzoek werden onderworpen. Zij vormen slechts een zeer klein deel van K.'s cliënten, want „soms” stuurde hij mensen door naar

de arts Polderman, maar meestal dopte hij zijn eigen paranormale boontjes. „Verdachte heeft een eigen praktijk”, zei dokter Polderman.

Bij de achteraf aan röntgenonderzoek onderworpen klanten bleek K. een bepaald percentage foutieve diagnoses te hebben gesteld. Hetzelfde is uiteraard geschied bij de (veel talrijker) klanten, die geen röntgenonderzoek achteraf kregen. De slachtoffers van die verkeerde diagnose hebben derhalve een verkeerde behandeling „genoten” en verkeerde „geneesmiddelen” geslikt. Of ze zijn er aan doodgegaan of ze zijn, zieker dan tevoren, tenslotte naar een medisch geschoolde arts gegaan. Op deze letterlijk levensgevaarlijke kant van de zaak werd in de Utrechtse rechtzaal NIET ingegaan.

Belachelijk vonnis

DE AFLOOP van de zaak-K. was bedroevend. De Officier van Justitie

eiste voor de drie ten laste gelegde gevallen van kwakzalverij drie maal driehonderd gulden boete. De rechtbank deed er in haar vonnis ruim 93 procent van af en maakt er drie maal twintig van. Kwakzalver K. reisde spoorlags van Utrecht naar Baarn om zijn praktijk(en) te hervatten.

Op één krant na heeft de dagbladers tegen dit lankmoedige vonnis geen protest aangetekend. Alleen „De Waarheid” merkte op: „Daar de Utrechtse rechtbank deze wonderdoener geen verbod oplegde zijn mysterieuze rituelen verder op zijn klanten toe te passen, kan Willem K. dus ongestoord voortgaan.” Tussen zitting en uitspraak publiceerde hetzelfde dagblad een belangwekkend interview met dr. O. M. de Vaal, arts te Amsterdam en auteur van het vijfde deel der Moderne Medische Encyclopedie. Zijn kernachtige kijk op zich paranormale genezers noemende kwakzalvers treft men elders in dit nummer aan.

RAMPZALIGE KWAKZALVERIJ

DE TYPHOON, het te Zaandam verschijnende dagblad, wijdde in zijn nummer van 11 oktober een kort maar krachtig artikel aan de grote gevaren van de nog altijd bloeiende kwakzalverij. Hoe meer persorganen op deze gevaren wijzen — en hoe vaker zij het doen —, des te groter is de dienst welke zij de volksgezondheid (in de eerste plaats van hun lezers!) bewijzen.

Met instemming en erkentelijkheid laten wij het artikel van „De Typhoon” hier volgen.

De kwakzalverij is zo oud als de mensheid. Ook vandaag de dag mogen we zeggen, dat ze nog steeds een bloeiend bestaan leidt. Dat komt omdat het geloof in wondergenezingen, ondanks al die jaren van wetenschappelijke en culturele vooruitgang, bij de massa helemaal niet is veranderd. De Vereniging tegen de Kwakzalverij heeft thans nog evenveel recht van bestaan als ongeveer 80 jaar geleden, toen zij werd opgericht.

Kwakzalverij is het wanneer iemand, die de geneeskunde niet beheerst, zieken behandelt. Kwakzalverij is het eveneens wanneer geneesmiddelen, schriftelijk of mondeling, aan een niet ter zake kundig publiek worden aan-geprezen. Wie deze twee zeer eenvoudige feiten in het oog houdt, heeft er in het algemeen geen moeite mee uitingen van kwakzalverij te herkennen. En mochten er twijfelgevallen

overblijven, dan kan iedereen, die zegt het kwakzalveren te verfoeien, altijd nog de mening van zijn dokter vragen.

Wat zit er achter die pijn, die duizeligheid, die benauwdheid, die zenuwen? Natuurlijk, het is mogelijk, dat het niet zoveel te betekenen heeft, maar er kan evengoed een werkelijke ziekte achter zitten! En in dit laatste geval is het altijd schadelijk een niet bevoegde genezer te raadplegen of om op gezag van advertenties geneesmiddelen te gebruiken. Door deze handelwijze wordt de gang naar de dokter steeds weer uitgesteld en juist dat uitstel kan zo noodlottig zijn! Dit nu moet men trachten te voorkomen. Natuurlijk, de huisarts weet niet alles en ook de specialist kan geen ijzer met handen breken. Maar de doktoren hebben een bijzonder lange studie achter de rug. Bovendien zijn de geneeskundigen door een eed of door een plechtige belofte gebonden om de mensen, die hun gezondheid aan hen toevertrouwen, zo kundig en zo onbaatzuchtig mogelijk te helpen.

Wat stelt nu de kwakzalver tegenover dit alles? In het allerbeste geval is hij te goeder trouw, maar daarmee wordt zijn gebrek aan vakkennis nog helemaal niet goedge maakt. Meestentijds zijn kwakzalvers mensen zonder enige ontwikkeling, die gebruik maken van de ellende en de behoefte aan heimzinnigheid van hun medemensen.

WAARHEEN, WADDINXVEEN?

BURGEMEESTER C. A. VAN DER HOOFT van Waddinxveen beleeft weinig plezier aan het aardstralenkastje van koopman Johannes Bron: het wonderkastje, dat een drassig voetbalveld zou draineren, doet niets. Het zit nu al twee jaar in de grond en steeds hebben de burgemeester en andere aardstraalgelovigen in zijn gemeente gezegd: „Op een mirakel moet je altijd even wachten. Maar dat het mirakel komt, is zeker!” Langzamerhand echter moeten de burgervader en zijn twee eveneens goedgegelovige wethouders toch wel tot het besef komen, dat Johannes Bron hen met zijn toverkastje lelijk bij de edelachtbare neus heeft genomen. Steeds duidelijker blijkt dat de zesduizend gulden, die het prul heeft gekost, in het water zijn gegooid.

Heel hard lachen

TWEE JAAR GELEDEN werd Bron's kastje heimelijk in het Waddinxveense voetbalveld geplaatst, afgedekt met een zware betonnen paddestoel. Een jaar later, herfst 1962, lekte de komedie uit. In de Nederlandse pers kreeg burgemeester Van der Hooft de wind van voren. De Haagse Courant karakteriseerde de affaire als onwetenschappelijke proefneminkjes met gemeentegelden. De N. R. C. schreef: „Het experiment maakt de gemeente belachelijk. De tijd dat de overheid bij haar beleidsbepaling de vogeltjes raadpleegde, ligt vele eeuwen achter ons. Waddinxveens hokuspokus zou bijna doen denken, dat die oude tijden gaan herleven.” Het Haarlems Dagblad veronderstelde terecht, dat elders in Nederland heel veel mensen heel hard om Waddinxveen zouden lachen. Het Nieuwsblad Rijn en Gouwe publiceerde de mening van de arts A. P. N. de Groot, oud-inspecteur van de Volksgezondheid en voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: „Het is onjuist, onbewezen en oncontroleerbare denkbeelden tot gemeengoed te maken. Het gevolg is immers, dat zij gebruikt en misbruikt worden door dweppers en oplichters. Dat is gevaarlijk voor de geestelijke en fysieke volksgezondheid.”

Controle handhaven!

EEN RAPPORT van de Nederlandse Grond Maatschappij toonde een jaar geleden haarfijn en met onweerlegbare cijfers aan, dat van enige verlaging van de grondwaterstand op het voetbalveld geen sprake was. Desondanks overwoog burgemeester Van der Hooft aanschaffing van een tweede Bron-prul waarmee wederom zesduizend gulden over de balk zouden zijn

Op het voetbalveld staat het „anti-aardstralen-kastje” van Johannes Bron al twee jaren buitenspel....

gegooid. En desondanks verklaarde wethouder Vema, die nota bene ingenieur is: „Ik geloof in aardstralen, ik zie in de kastjes geen soort magie.” Dat durft een ingenieur zeggen, met negatie van de drie rapporten der wetenschappelijke onderzoekcommissies van de universiteiten en hogescholen van Amsterdam, Delft en Wageningen, die unaniem, hoewel onafhankelijk van elkaar, alle aardstralenafschermapparatuur en alle wichelroedeloperij als humbug en zwendel hebben ontmaskerd.

Een verslaggever van „Het Vrije Volk” heeft enige weken geleden Waddinxveen bezocht om zich van de huidige stand van zaken te vergewissen. Hij opende zijn verslag aldus: „Het aardstralenkastje is, zo is ons bij onderzoek gebleken, geheel in het vergeetboek geraakt. De peilglasjes op het voetbalveld bij het apparaat dat door de „naturopaat” Bron werd neergezet omdat het volgens zijn verzekering de grondwaterstand zou verlagen, worden niet meer gecontroleerd, zodat het uiterst twijfelachtig is of het „experiment” nog wel voor controle vatbaar is.”

Zonder te willen suggereren dat het controleren van de peilglasjes door Waddinxveens gemeentebestuur opzettelijk is gestaakt, zou het ons inziens aanbeveling verdienen, indien in de gemeenteraad werd aangedrongen op hervatting van die controle, opdat de waardeloosheid van Bron's dure prul des te duidelijker worde aangetoond.

„Ik wacht af”

DE VRIJE VOLK-JOURNALIST wendde zich tot directeur A. C. Kraneveld van Openbare Werken en Bedrijven. Deze zei: „In de eerste plaats denk ik er niet aan mij over het experiment uit te spreken. Bovendien hebben wij een droge zomer gehad en wat kan men dan zeggen over waarnemingen die de nattigheid betreffen.” Waddinxveen schijnt totaal ander zomerweer te hebben gehad dan de duizend overige gemeenten van Nederland...

De reporter toog naar de heer T. Ververs, die destijds als voorzitter van

de P.v.d.A.-fractie de plaatsing van het Bron-kastje fervent heeft bestreden. „Hoe denkt de heer Ververs er nu over?..... In zijn Waddinxveense tijd was Johannes Bron zijn overbuurman. Heeft deze goede relatie de heer Ververs inmiddels bekeerd? Wij menen van niet. De heer Ververs heeft zich eigenlijk niet zo erg meer met de aardstralen bezig gehouden. Hij heeft andere zaken, zoals de woningbouw en de zorg voor bejaarden aan het hoofd. En wij hebben de indruk, dat hij deze belangrijker vindt. Maar is er dan helemaal niemand meer te Waddinxveen die zich interesseert voor het onderaardse?”

De heer P. Lips, die inmiddels het fractievoorzitterschap van de heer Ververs heeft overgenomen, maakte evenmin de indruk zich dagelijks het hoofd te breken met aardstralen: „En ik geloof, dat anderen het ook niet meer doen, zelfs de Dienst van Openbare Werken en Bedrijven niet. Want bij mijn weten worden de peilglasjes in het geheel niet meer gecontroleerd.”

Bestuurslid C. Boomstoppel van de Christelijke voetbalvereniging Be Fair kon ook al geen uitsluitsel geven, waarop de journalist zijn opinie-onderzoek in arren moede op een toevallige burger van Waddinxveen richtte. Deze sprak: „Die zaak is sinds lang uit de gedachten. Dat aardstralenkastje is in de doofpot.” Een andere burger geuitte: „De eens zo schokkende kwestie is te Waddinxveen zo dood als een aardwurm.”

Mitsdien belde de krantespeurder naar het anti-aardstraalkastjesbedrijf van Johannes Bron, gevestigd in de Harskamp bij Ede. De heer Bron verklaarde: „Ik wacht rustig af. De zaak is zo ver nog niet. Het rapport moet nog komen. Misschien einde van deze herfst.”

Moge dat rapport spoedig verschijnen. Des te sneller kan Waddinxveen dan de ganse klucht en de zesduizend vermorste gulden vergeten. En des te sneller ontvangt het grote publiek in dat rapport dan de zoveelste waarschuwing dat alle anti-aardstraalkastjes apekool zijn.

PARANORMALE GENEZER IS VAAK ZELF PATIËNT

door Dr. O. M. de Vaal

DE PARANORMALE GENEZERS bestaan niet van patiënten, die klachten hebben, maar van mensen, die klagen. Dus van het helaas grote aantal mensen, dat onmiddellijk hulp wil hebben in gevallen waarin de geneeskunde meestal geen directe oplossing kan bieden.

Wanneer iemand alleen maar maagpijn heeft en bij onderzoek geen enkele afwijking vertoont, kan hij van de dokter weinig directe hulp verwachten. In de geneeskunde kan men een maagzweer laten genezen, maar tegen maagpijn zonder oorzaak niets doen. In zo'n geval kan er een verbreking van het contact ontstaan tussen de patiënt en de wetenschappelijk gefundeerde geneeskunst.

De praktijk leert, dat een klager zich niet kan handhaven zonder tegelijkertijd om hulp te verzoeken. En die hulp gaat hij dan zoeken in een andere hoek. Niet in die van de geneeskunde, maar in de hoek van de paranormale geneeskunst, die beantwoordt aan wat in de diepere en onbewuste lagen van het gevoelsleven aan verlangens en behoeften ligt.

Dat geldt voor klagers uit alle milieus. Het is zelfs zo dat de paranormale genezers vooral gehoor en geloof vinden, omdat ze „aanslaan” in de hogere kringen. Daar trekken de beoefenaars zich aan op. Ook en vooral aan rechtszaken, die martelaars van hen dreigen te maken of hen aanprijzen, zoals in dit bewuste geval.

Misbruik

WANNEER hier een arts en een vlootpredikant spreken van deskundig en betrouwbaar, is dat een ernstig misbruik maken van woorden. De wetgever heeft een criterium voor deskundig en betrouwbaar gesteld. Er moet examen voor gedaan worden. Daarvoor krijgt men dan het artsdiploma. Als men daarbuiten blijft staan, is er niks: geen deskundigheid en geen betrouwbaarheid.

Voor de justitie moet het artsdiploma de enige maatstaf zijn voor deskundigheid en betrouwbaarheid. De officier van justitie heeft in dit geval een zeer subjectieve indruk van de man. Hij is echter niet op de hoogte van de

plaats die de paranormale genezer in de geneeskunde inneemt. Hij maakt dan ook de fout hem als 'n soort assistent, als hulp van de wetenschappelijk gevormde genezer te willen laten optreden. Het is een manier om langs een slinkse weg de paranormale genezer in de geneeskunde te introduceren.

Magisch appèl

GENEESKUNDE is op een natuurwetenschappelijke, controleerbare en herhaalbare basis gesteld vak. Maar altijd normaal en nooit paranormaal. Ik ken ook geen paranormale wiskunde en geen paranormale scheikunde.

In de rechtszaak constateert de verdediger mr. Kruseman uit Amsterdam, die zelf sterk geïnteresseerd is bij de paranormale geneeskunde, dat deze genezers in talrijke gevallen tot verbluffende resultaten komen. Maar ten eerste zijn klagers andere mensen dan werkelijke patiënten en ten tweede hebben zij die op magische krachten een appèl doen het veel gemakkelijker dan een dokter.

De paranormale genezer benadert zijn klant — en nooit zijn patiënt want die heeft hij niet — intuïtief. Met een ritueel dat indruk maakt. Manueel, door middel van handoplegging of bestrijken, door belezen of een ander ritueel. Maar in elk geval zo dat het overtuigt en dat een conflictsituatie tot oplossing schijnt te worden gebracht.

De triomf is echter van tijdelijke aard. De echte conflictsituatie meestal een geestelijke conflictsituatie, breekt altijd door een tijdelijke oppervlakkige schijnverbetering heen. Vroeger of later.

Studie-object

DE GENEESKUNDE kent dit hele proces van benadering en tijdelijk schijnsucces zelf ook wel, maar geeft daar weer een wetenschappelijke betekenis aan. Dat is de persuatieve of overtuigende, eenvoudige psychotherapie.

De officier blijkt daarvan niet op de hoogte te zijn. Hij beveelt een objectieve studie aan, maar de geneeskunde heeft de paranormale geneeskunde al als studieobject. Omdat de geneeskunde de paranormale genezer zelf ook als patiënt ziet.

Ze zijn als artisten, die in zich zelf moeten geloven omdat ze anders nergens zijn. Ze lijden aan de stille grootheidsdroom van een roeping te hebben, iets te willen of te moeten uitdragen. Daarom is de paranormale genezer ook zelf in belangrijke mate ziekelijk gestoord te achten, zoals de kwakzalver dat vaak ook is. Voor hen helpt dan ook geen boete of celstraf, maar alleen geestelijke leiding, met krachtig verbod zich te bemoeien met zaken, die hun feitenkennis, technische behendigheid en inzicht volkomen te boven gaan.

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr. J. H. Ligterink, arts en apotheker, Amsterdam

Pharm. redacteur:

J. E. Buiten, apotheker,
Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerds, Tandarts te Amsterdam, Vicevoorzitter; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, Secretaris; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit Kantonrechter te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijntatten te Voorburg, Referendaris bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, Arts en Apotheker te Amsterdam, J. E. Buiten, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle, J. Noord te Amsterdam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 - 19114.